

Asia: 2/600/2019

Luonnos Valtakunnalliseksi nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaksi 2020-2023

Lausunnonantajan lausunto

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet/Regeringens ungdomspolitiska mål och åtgärder

Fingo kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman 2020-2023 luonnoksesta. Olemme konsultoineet lausuntoamme varten nuorisopolitiikasta kiinnostuneita jäsenjärjestöjämme. Kestävän kehityksen kattojärjestönä Fingolle tärkeitä teemoja ovat globaalisti kestävä kehitys, globaalit kansalaistaidot ja aktiivisen kansalaisuuden edistäminen.

Pidämme tärkeänä, että VANUPO rakentuu nuorisolaissa määriteltyjen kestävä kehityksen, kulttuurien moninaisuuden sekä ympäristön ja elämän kunnioittamisen lähtökohdille ja että tämä tuodaan esille heti ohjelman alussa.

Suomi on sitoutunut YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin. Niiden toteuttaminen edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä ja kestävä kehityksen systemaattista huomioimista kaikissa politiikkaohjelmissa ja linjauksissa. Nuorisopolitiikan tulee osaltaan tukea tavoitteita ja varmistaa, että nuoret saavat riittävästi tietoa ja eväitä kestävä kehityksen edistämiseen omassa elämässään sekä laajemmin yhteiskunnassa.

Ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet ovat monipuolisia ja kattavat laajasti nuorten elämän eri osa-alueita. Toimenpiteet ovat konkreettisia ja on hienoa, että myös vastuutahot ja mittarit on määritelty toimenpiteiden etenemisen osalta.

- Nuorten ääni kuuluvaksi ilmastonmuutoskeskustelussa

On hienoa, että nuorten ilmastohuoli on tunnistettu tärkeäksi nuorisopolitiikan osa-alueeksi ja että valtionhallinto tukee nuorten huolen kanavoitumista aktiiviseksi kansalaisuudeksi.

Ilmastonmuutos on moniulotteinen ilmiö, joka linkittyy laajasti moniin kestävän kehityksen tavoitteisiin. Ehdotamme, että ilmastonmuutos linkitetään VANUPOssa laajempaan kestävän kehityksen kontekstiin ja että ilmiötä tarkastellaan paitsi ekologisesta myös sosiaalisesta, kulttuurisesta ja taloudellisesta näkökulmasta.

Nuoret tarvitsevat ilmastonmuutokseen liittyen paitsi osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia myös tietoa ja tukea ilmiön syvälliseen ymmärtämiseen. Ilmastonmuutokseen vaikuttaminen edellyttää systeemistä ajattelua, syy-seuraussuhteiden hahmottamista ja esimerkiksi omien ilmastotoimien globaalien vaikutusten arviointia. Myös tämä näkökulma olisi tarpeen huomioida toimenpiteissä.

Kansalaisjärjestöt tekevät merkittävää ilmastotyötä ja tukevat nuorten osallistumista ilmastokeskusteluun ja –vaikuttamiseen myös laajemmin. Järjestöjen avulla nuorten ymmärrys vaikuttamisen merkityksestä ja moninaisista vaikuttamisen tavoista vahvistuu. Myös usko omiin vaikutusmahdollisuuksiin kasvaa. Ehdotamme että tavoitteen alle lisätään toimenpide, jolla tuetaan nuorten ilmastotoimintaa myös kansalaisjärjestöissä.

- Kehitetään nuorille suunnattuja osallistumisen välineitä

Osallistumismahdollisuuksien lisäksi nuoret tarvitsevat laajempaa ymmärrystä yhteiskunnan toiminnasta ja demokratian periaatteista: miksi kannattaa osallistua ja vaikuttaa? Mitä merkitystä osallistumisella ja vaikuttamisella on?

Ehdotamme, että demokratiakasvatus avataan käsittämään laajemmin aktiivisen kansalaisen taitoja ja yhteiskunnallista osallistumista. Julkishallinnon tarjoamien osallistumis- ja vaikuttamiskanavien rinnalla on tunnistettava nuorten omaehtoinen yhteiskunnallinen vaikuttaminen ja vaikuttamisen moninaiset tavat, kuten kansalaisjärjestöjen ja kansanliikkeiden kautta vaikuttaminen. Ehdotamme, että edellä mainitut vaikuttamisen tavat lisätään ensimmäiseen toimenpiteeseen suluissa oleviin vaikuttamisen keinoihin. Lisäksi ehdotamme toimenpiteisiin mukaan nuorten aktiivista osallistamista osallistumisen välineiden suunnitteluun ja kehittämiseen, jotta varmistetaan, että välineet palvelevat nuorten tarpeita ja toiveita.

- Vahvistetaan koulujen ja oppilaitosten demokratia- ja ihmisoikeuskasvatusta

Pidämme tärkeänä demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen vahvistamista ja nuorten ohjaamista aktiiviseen kansalaisuuteen kouluissa ja oppilaitoksissa. On tärkeätä, että näitä taitoja kartutetaan myös nonformaalin kasvatuksen puolella ja että nuorille tarjotaan aktiivisesti aitoja mahdollisuuksia

vaikuttaa ja osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun heitä itseään kiinnostavissa kysymyksissä myös osana nuorisotyötä ja harrastustoimintaa. Tästä syystä ehdotamme tavoitteen laajentamista myös nuorisotoiminnan puolelle.

Demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen rinnalla tulee luoda edellytyksiä myös globaalikasvatukselle, jolla vahvistetaan nuorten ymmärrystä maailman tilasta ja keinoista edistää ihmisoikeuksia, kestävästä kehitystä ja oikeudenmukaisuutta myös globaalisti.

Toivomme, että vuorovaikutuksen lisäksi oppilaitosten ja koulujen yhteistyö kansalaisjärjestöjen kanssa lisääntyy ja että nuoret oppivat hyödyntämään kansalaisjärjestöjen asiantuntemusta ja mahdollisuuksia yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen jo koulussa.

Ehdotamme, että viimeisessä toimenpiteessä demokratia- ja ihmisoikeuskasvatushankkeiden rinnalla nähdään laajemmin aktiiviseen kansalaisuuteen liittyvät hankkeet ja ohjelmat, joita esimerkiksi kansalaisjärjestöt toimeenpanevat sekä toimintamallit, joita järjestöt ovat jo aikaisemmin kehittäneet.

- Nuoren turvallisuuspääoma kasvaa

Kannatamme toimenpiteitä yhdenvertaisuuden edistämiseen nuoriso- ja liikunta-alalla. Toivomme, että toimenpiteitä kohdistetaan laajasti organisaatioihin, jotka voivat olla estämässä ja ehkäisemässä rakenteellista syrjintää yhteiskunnassa. Lisäksi toivomme, että romaninuorten lisäksi myös muille syrjintää kohtaaville ryhmille tarjotaan tukea syrjinnän tunnistamiseen ja syrjintäkokemusten eteenpäin viemiseen.

Suomen tavoitteet nuorisoalan kansainväliselle ja eurooppalaiselle yhteistyölle/Finlands mål för det internationella och europeiska samarbetet på ungdomsområdet

Nuorisoalan kansainvälisen ja eurooppalaisen yhteistyön tavoitteista puuttuu kokonaan kytkentä YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin. Tämä olisi luonteva paikka edistää kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumista. Ehdotamme, että nuorisoalan kansainvälisessä yhteistyössä otetaan huomioon kestävä kehityksen edistäminen paitsi tavoitetasolla myös toimenpiteiden käytännöissä.

Ehdotamme, että tavoitteeseen edistää nuorten mahdollisuuksia osallistua heitä koskevaan päätöksentekoon eri alueilla lisätään ilmastonmuutoksen torjunnan rinnalle myös kestävä kehityksen edistäminen laajemmin.

Toivomme, että kansainvälisen yhteistyön tavoitteissa hyödynnetään kansalaisjärjestöjen asiantuntemusta ja yhteistyön mahdollisuuksia.

Painopisteet nuorisoalan valtakunnallisten osaamiskeskusten valtionapukelpoisuuden hyväksymiselle/Prioriteringar för godkännande av riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet som berättigade till statsunderstöd

Painopisteet ovat hyvät ja toisen kappaleen linja siitä, että sisältöjä ohjaamatonta tukea jaetaan jatkossakin, on tärkeä. Nuorisojärjestöjen toiminnan kannalta on merkittävää, että yleisavustus tukee avustuksen saajan toimintaedellytyksiä ja itse valitsemia sisällöllisiä tavoitteita.

On hienoa, että avustustoiminnassa otetaan läpäisevästi huomioon kestävä kehitys, sukupuolten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus.

Toivomme, että osaamiskeskusten toiminnassa painottuisi monialainen yhteistyö ja että kansalaisjärjestöjen asiantuntemusta esimerkiksi nuorten osallisuus- ja vaikuttamistaitojen vahvistamisessa hyödynnetään.

Muita kommentteja/övriga kommenterna

-

Rekola Sanna
Fingo ry